

לשבת קדש פרשת במדבר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - ק"י

1. **משנה - המלוה הוציא שטר חוב, והלוה הוציא שטר מכירה שקנה שדה מהמלוה לאחר זמן הפרעון הנקוב בשטר ההלוואה. כיצד הדין? אדמו"ן:** יכול הלוה לטעון מזויף או פרוע, שאילו הייתי חייב לך היה לך להפרע את שלך כשמכרת לי את השדה. **חכמים:** אין זה טענה, כיון שהמלוה היה פקח שמכר לו את הקרקע כדי שיוכל למשכנו, שכשהיה ביד הלוה מטלטלין היה מבריא אותם. **וביארז בגמרא:** במקום שנותנים כסף ואח"כ כותבים שטר, לכו"ע יכול לטעון הלוה היה לך לעכב הכסף עבור החוב. במקום שכותבים שטר ואח"כ נותנים כסף - **אדמו"ן:** כיון שהמלוה לא מסר מודעא לפני המכירה אינו נאמן. **חכמים:** לא מסר מודעא 'משום חברא חברא אית ליה'.
2. **משנה - שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה והשטר שהוציא ראובן מוקדם, ושל שמעון מאוחר - כיצד הדין? אדמו"ן:** יכול שמעון לטעון אילו הייתי חייב לך כיצד אתה לוח ממני. **חכמים:** זה גובה שטר חוב, וזה גובה שטר חוב.
3. **אתמר: שנים שהוציאו שטר חוב זה על זה - רב נחמן: זה גובה וזה גובה. רב ששת: 'הפוכי מטרטא למה לי' אלא כ"א עומד בשלו. באיזה אופן נחלקו? כשיש לשני הצדדים קרקע מאותו סוג - לכו"ע שניהם עומדים בשלהם.**
 - א. **כשיש לאחד בינונית ולשני זיבורית - נחלקו, רב נחמן סבר:** מה שאמרו חכמים שבעל חוב גובה מבינונית 'בשל הלוה הן שמין' ובאופן שקדם בעל הזיבורית וגבה את הבינונית מחבירו, היא נהייתה לגביו עידית, והרוויח בכך שחבירו יגבה ממנו כעת את הזיבורית. **אבל רב ששת סבר:** בשל כל אדם הן שמין, וכשיגבה חזרה יגבה את הבינונית ומה התועלת בזה. **ונדחה:** אפילו אם קדם בעל הזיבורית וגבה, אבל שניהם מוציאין יחד שטרותיהן בבי"ד, ולא יהיה קדימה לבעל הזיבורית.
 - ב. **כשיש לאחד עידית ובינונית ולשני זיבורית - נחלקו, רב נחמן סבר:** בשל הן שמין ובעל הזיבורית ירוויח שיגבו ממנו זיבורית והוא יגבה בינונית. **אבל רב ששת סבר:** בשל כל אדם הן שמין ויגבו קודם מבעל הבינונית ואח"כ יגבו אותה בחזרה לבעליה ומה התועלת.
4. **כיצד שיטת רב ששת מתיישבת עם שיטת חכמים במשנתנו שפסקו שזה גובה וזה גובה?**
 - א. **ר"נ:** במשנה מדובר באופן שראובן הלוה כסף לשמעון לחמש שנים, לאחמ"כ לווה משמעון לעשר שנים, וכאן שמעון יפרע לפני ראובן. [ואין לומר הפוך שראובן הלוה לעשר ולאחמ"כ לווה לחמש - שבזה לא יובן אדמו"ן שהרי שראובן לווה כיון שלא היה לו אפשרות לגבות] וביאור המחלוקת במשנה - מדובר שראובן לווה משמעון יום לפני שיכול לגבות את חובו - ונחלקו האם אדם עשוי ללוות ליום אחד.
 - ב. **רמב"ח:** במשנה מדובר שאחד מהם מת ויורשיו יכולים לגבות, אך אם להם אין קרקע לא יגבו מהם, שמטלטלי דייטמי לא משתעבדי לבעל חוב. **ודחה רבא:** א. מלשון משנתנו משמע שכ"א גובה בפועל. ב. אפשר לגבות ולהביא ליתומים קרקע ואח"כ לחזור ולגבותה מהם, כפי שהתיר ר"נ.
5. **משנה - שלש ארצות בארץ ישראל: יהודה, עבר הירדן וגליל - שאם נשאה באחת מהן אינו יכול לכופה לילך אחריו מארץ אל ארץ. אלו דינים שנינו?**
 - א. אין מוציאין מעיר בארץ זו לעיר בארץ אחרת, ומכרך [גדול יותר מעיר] בארץ זו לכרך בארץ אחרת.
 - ב. באותה הארץ מוציאין. אבל לא מעיר לכרך כיון ששיבת כרכים קשה משום הצפיפות. ולא מכרך לעיר, כיון שבכרך מצוי כל דבר.
 - ג. ת"ק: מוציאין מנוה הרעה לנוה היפה, אבל לא מנוה היפה לנוה הרעה. רשב"ג: אף לא מנוה רעה לנוה יפה, מפני שהנוה היפה יכול להביא חלאים למי שאינו רגיל, כדשמואל 'שינוי וסת אפילו לטובה, תחילת חולי מעים'. **ובזה פירשו את הכתוב בספר בן סירא:** כל ימי עני רעים, ואע"פ שיש שבתות וחגים, כיון שאינו רגיל בזה זה מביא עליו חולי מעיים. **עוד מבן סירא - לילות עני:** בשפל גגים גגו ובמרום הרים כרמו [וכל זבליו נופלים לכרמים שמתחתיו]- ממטר גגים לגגו, ומעפר כרמו לכרמים.
6. **משנה - בין האיש ובין האשה יכלים לכופ את השני לעלות לארץ ישראל וכן לעלות לירושלים, ואין יכולים לכופ לצאת משם. מה התרבה במשנה?**
 - א. **הכל מעלין לארץ ישראל -** לרבות שיכול לכופ את עבדו העברי, ולמי ששונה עבד להדיא, לרבות שכופה בזה להעלות אפילו מנוה היפה לרעה.
 - ב. **ואין הכל מוציאין -** לרבות עבד כנעני שברח מחו"ל לארץ, אומרים לאדונו מכרהו כאן ולך, כיון שאף העבד חייב בישיבת ארץ ישראל.
 - ג. **הכל מעלין לירושלים -** אפילו מנוה היפה לרעה.
 - ד. **ואין הכל מוציאין -** אפילו מיפה לרעה. [ומשום הרישא נקט בסיפא]. **להלן מהברייתא:**

א. כשהיא מתנגדת לרצונו לעלות, וכן כשדורשת ממנו לצאת - תצא בלא כתובה.

ב. כשהוא מתנגד לרצונה לעלות, וכן כשדורש ממנה לצאת - יוציא ויתן כתובה.

7. כשנשא אשה בארץ אחת וגירשה בארץ אחרת, מעות של איזו ארץ צריך לתת לה בכתובתה?

א. נשא אשה בא"י וגרשה בא"י - נותן לה ממעות א"י.

ב. נשא אשה בא"י וגרשה בקפוטקיא [ששם המעות שוקלות יותר] - נותן לה ממעות א"י.

ג. נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בא"י - ת"ק: נותן מעות א"י. כיון שכתובה היא דרבנן וזה מקולי כתובה שלעולם הבעל ישלם במטבע הפחותה.

רשב"ג: נותן מעות קפוטקיא - כיון שסבר שכתובה היא מדאורייתא הולכים אחר מקום השיעבוד כדין שטרי חוב, ולא אחר מקום הגובייןא.

ד. נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בקפוטקיא - נותן לה ממעות קפוטקיא.

8. המוציא שטר חוב על חבירו, הולכין אחר המטבע של אותו מקום שנכתב בו. מה הדין אם אין מפורש בשטר באיזה מקום נכתב?

נותן לו מטבע היוצא באותו מקום שמוציא אותו.

אם כתוב בשטר מאה כסף סתם, אך לא כתוב איזה מטבע - מה שירצה הלווה משלם ואפילו איסרים.

ומדובר באופן שכתוב 'מטבע' ולכן לא חוששים שהכוונה חתיכת כסף. ואין לחשוש לפרוטות כיון שאנשים לא עושים פרוטות מכסף.

9. לעולם ידור אדם בא"י אפי' בעיר שרובה עובדי כוכבים, ואל ידור בחו"ל ואפילו בעיר שרובה ישראל, מה הטעם ששנינו?

שכל הדר בארץ ישראל - דומה כמי שיש לו אלוק, וכל הדר בחוצה לארץ - כאילו עובד עבודת כוכבים.

וזה כוונת הפסוק לגבי דוד: "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים".